

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE
KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot
wijziging van het Vlaams personeelsstatuut, wat betreft
voordelen in het kader van fietsleasing
- principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit creëert de mogelijkheid voor personeelsleden bij de diensten van de Vlaamse overheid om op vrijwillige basis een gedeelte of het geheel van hun eindejaarstoelage en/of maximaal 11 jaarlijkse vakantiedagen in te zetten tegen voordelen in het kader van fietsleasing.

Dit initiatief komt tegemoet aan een steeds grotere vraag uit het werkveld en kadert in een ruimer levensfase bewust beleid rond gezondheid en welzijn op het werk¹, mobiliteit, employer branding² en de toenemende tendens naar flexibilisering van de arbeidsvoorwaarden³.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kancelarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Interne Dienstverlening van de Vlaamse overheid, met uitzondering van facility en ICT

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2020/430 van 3 december 2020.

¹ Beleidsnota 2019-2024 – Strategische doelstelling Versterken van het welzijnsbeleid

² Beleidsnota 2019-2024 - Operationele doelstelling Employer branding

³ Beleidsnota 2019-2024 - Operationele doelstelling Invoering van een nieuw beloningsbeleid

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met dit initiatief wordt tegemoet gekomen aan de herhaalde vraag van het werkveld om de fiets verder te promoten als vervoermiddel voor het woon-werkverkeer. De diensten van de Vlaamse overheid willen aansluiten op die trend en wensen naast het aanbod van de kortingskaart PlusPas ook via de ruil aan de IN-zijde van een geheel of een gedeelte van de eindejaarstoelage en/of maximaal 11 jaarlijkse vakantiedagen j) fietsleasing (UIT-zijde) mogelijk te maken voor het personeel. De Vlaamse Regering gaf op 18 september 2020 al haar eerste principiële goedkeuring aan mijn gelijkwaardig initiatief voor de lokale besturen.

Deze regeling past eveneens in het voornemen om een modern levensfase bewust HR-beleid te voeren door het individuele personeelslid zelf te laten beslissen waaraan vooraf vastgelegde arbeidsvoorwaarden worden besteed. Om van de Vlaamse overheid een aantrekkelijke werkgever te maken, zie ik hierin ook de opstap om op termijn een volwaardig flexibel beloningsplan aan te bieden.

De mogelijkheid om op vrijwillige basis een geheel of een gedeelte van de eindejaarstoelage in te ruilen tegen voordelen in het kader van fietsleasing mag geen impact hebben op de brutosalarissen van de personeelsleden. Wat de fiscale wetgeving betreft, geldt op grond van artikel 38, §1, 14°, b), van de gecoördineerde wet op de inkomstenbelasting van 1992 volgende vrijstelling: het voordeel dat voortvloeit uit de terbeschikkingstelling van een fiets en de toebehoren, met inbegrip van de onderhouds- en stallingskosten, die daadwerkelijk wordt gebruikt voor de verplaatsingen tussen de woonplaats en de plaats van tewerkstelling (zie circulaire 242.612.802 van 19 oktober 2011). Sedert 2017 is er ook een vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen op voorwaarde dat de fiets niet enkel voor privédoeleinden gebruikt wordt.

De keuze om ook maximaal 11 jaarlijkse vakantiedagen aan de IN-zijde mogelijk te maken, vindt zijn oorsprong in de mogelijkheid die sinds jaren bestaat om de jaarlijkse vakantiedagen dat een personeelslid niet voor het einde van het kalenderjaar kon opnemen, tot maximaal 11 dagen naar het volgende jaar overgedragen. Het is dan ook logisch dat deze al bestaande vorm van keuzevrijheid wordt opgenomen in de uitbreiding van de flexibilisering van de arbeidsvoorwaarden.

Bij fietsleasing wordt het gebruik van de fiets gedurende 36 maanden ter beschikking gesteld van de werknemer, maar de fiets blijft eigendom van de leasingfirma. Het gebruik van de fiets wordt als het ware gehuurd en de fiets kan achteraf tegen een restwaarde worden aangekocht of terug worden ingeleverd.

In samenwerking met Het Facilitair Bedrijf wordt gezocht naar de beste wijze om geschikte leasingondernemingen te contracteren, waarmee werknemers een leaseovereenkomst kunnen sluiten. Daarna kunnen de werknemers die het wensen vrijwillig een offerte aanvragen bij een door de leasingmaatschappij erkende fietshandelaar.

Zodra de offerte van de fietsleverancier is goedgekeurd door de leasingmaatschappij, wordt een leasecontract tussen leasingmaatschappij en de werknemer opgemaakt. In een fietsleaseplan tussen werkgever en werknemers worden alle afspraken over de toekenning en het gebruik van de fiets vastgelegd (bijvoorbeeld aparte voorwaarden bij of uitsluiting van speed pedelecs, wat bij einde contract, modaliteiten van de afrekening, ...).

Bijna alle leasingfirma's bieden een totaalpakket aan met een ruime keuze aan fietsen, verzekering, jaarlijks onderhoud, fietsbijstand en de administratieve afhandeling.

De werknemer engageert zich om minstens een deel van de woon-werkverplaatsingen met de fiets af te leggen. Er is geen wettelijk minimum meer bepaald maar de werkgever kan ervoor kiezen dat in het fietsbeleid wel te doen. Het toezicht hierop kan verlopen via een verklaring op erewoord of het ondertekenen van een instapovereenkomst.

Fietslease kan gecombineerd worden met een fietsvergoeding. Het personeelslid betaalt geen belastingen of sociale zekerheid op het privégebruik van de fiets. Dit betekent dus dat dergelijke contracten kunnen afgesloten worden aan ongeveer 60% van de werkelijke kostprijs. Ook de werkgever is vrijgesteld van werkgeversbijdragen. Zowel de FOD Financiën als Sociale Zekerheid beschouwen de loonruil als een toepassing zoals die ook bij heel wat private en publieke organisaties gehanteerd wordt. Er moet dus geen aparte ruling meer worden aangevraagd.

Uiterlijk in december van elk jaar geeft het personeelslid te kennen dat het een leasecontract wenst aan te gaan vanaf het volgende jaar. De kennisgeving moet immers gebeuren vooraleer het recht op de eindejaarstoelage (de referentieperiode loopt van 1 januari tot en met 30 september) of het recht op jaarlijkse vakantiedagen (de referentieperiode loopt van 1 januari tot en met 31 december) opent. Het leasebedrijf factureert maandelijks aan de werkgever die als het ware prefinanciert om daarna af te rekenen op de bruto eindejaarstoelage en/of op het budget dat gecreëerd wordt door het niet opnemen van maximaal 11 jaarlijkse vakantiedagen van elk deelnemend personeelslid. Indien dit via een of ander loopbaanevent (bv. uitdiensttreding) niet meer kan, verloopt de afrekening via eigen middelen van het personeelslid.

De wilsautonomie van het personeelslid staat centraal. Dat betekent dat het personeelslid de volledige vrijheid heeft of het al dan niet gebruik maakt van de keuzemogelijkheid en dat het personeelslid niet kan gedwongen worden tot het inzetten van een gedeelte of het geheel van de eindejaarstoelage en/of jaarlijkse vakantiedagen.

De invoering van deze regeling ter bevordering van voordelen in het kader van fietsleasing wordt onderhandeld in het sectorcomité XVIII en zal gepaard gaan met een uitgebreide informatiecampagne zodat de werknemers een wel overwogen keuze kunnen maken die rekening houdt met alle aspecten van het verhaal.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1: Om de eindejaarstoelage voor de budgetcreatie te kunnen aanwenden, voorziet dit artikel dat deze looncomponent niet enkel in contanten kan worden uitbetaald, maar ook geheel of gedeeltelijk inruilbaar is tegen voordelen in het kader van fietsleasing (zie artikel 2).

Het personeelslid maakt deze keuze vrijwillig, uitdrukkelijk (d.w.z. dat uitbetaling van de eindejaarstoelage de 'default' keuze blijft) en voordat het personeelslid gedurende de referentieperiode (januari tot en met september) het recht op de eindejaarstoelage begint op te bouwen.

Artikel 2: Dit artikel bepaalt dat het personeelslid, eens de keuze gemaakt om de eindejaarstoelage (geheel of gedeeltelijk) en/of jaarlijkse vakantiedagen in te zetten tegen voordelen in het kader van fietsleasing (zie artikel 1 en artikel 3):

- gedurende de referentieperiode (januari tot en met september voor wat betreft de eindejaarstoelage / januari tot en met december voor wat betreft de jaarlijkse vakantiedagen) budget⁴ opbouwt ter financiering van de gekozen voordelen;

⁴ Het budget dat hiermee ten behoeve van het personeelslid gecreëerd wordt, bedraagt:

- bij omruiling (geheel of gedeeltelijk) van de eindejaarstoelage: het overeenstemmend (deel van het) toelagebedrag;

- met voormelde keuze meteen ook verklaart deze voordelen te zullen aanwenden volgens de voorwaarden bepaald in het fietsbeleid.

Het buitenlandpersoneel en personeelsleden die niet onder de Belgische sociale zekerheid vallen, worden uitgesloten van deze voordelen.

Het topkader heeft recht op een jaarlijks mobiliteitskrediet in toepassing van artikel V 12bis van het VPS en kan dit niet cumuleren met voordelen in het kader van fietsleasing.

Artikel 3: Het personeelslid kan ervoor kiezen om niet enkel de eindejaarstoelage (geheel of gedeeltelijk) maar ook (bovenwettelijke) jaarlijkse vakantiedagen om te ruilen tegen voordelen in het kader van fietsleasing (zie artikel 2).

De jaarlijkse vakantiedagen die aldus worden omgeruild, moeten in mindering gebracht worden van de vakantiedagen die men jaarlijks maximaal mag opsparen (zie artikel X 9, §1, vierde en zevende lid).

Concreet: indien een personeelslid ervoor kiest de omruiling van de eindejaarstoelage (geheel of gedeeltelijk) aan te vullen met nog 3 jaarlijkse vakantiedagen om zo voldoende budget te creëren voor gewenste leasefiets, dan kan het personeelslid dat jaar maximaal nog 8 dagen (= 11d – 3d) – of 2 dagen (= 5d – 3d) in het geval het personeelslid dat jaar onbetaald verlof heeft opgenomen – overdragen.

Artikel 4: Doordat men geen looncomponenten kan flexibiliseren/inzetten die al verworven zijn, moet de keuze om de eindejaarstoelage in te zetten tegen voordelen in het kader van fietsleasing gemaakt worden vóór aanvang van de referentieperiode, die loopt van januari tot en met september (zie artikel 1).

Hetzelfde geldt voor het recht op jaarlijks verlof (zie artikel 3), dat opgebouwd wordt in de loop van het jaar (referentieperiode = het lopend jaar).

Hierdoor kan deze nieuwe regeling ten vroegste in werking treden op 1 december 2021, waarbij personeelsleden voor het eerst de keuze kan geboden worden om de eindejaarstoelage (geheel of gedeeltelijk) en/of jaarlijkse vakantiedagen (maximaal 11) voor het jaar 2022 om te ruilen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

A.1. Op het brutobedrag van de eindejaarstoelage zijn sociale zekerheidsbijdragen verschuldigd, zowel werknemers- als werkgeversbijdragen.

Voor contractuele personeelsleden zijn de sociale zekerheidsbijdragen verschuldigd op het volledig bedrag van de eindejaarstoelage. De werkgeversbijdrage voor contractuele personeelsleden bedraagt 30,62% (inclusief loonmatigingsbijdrage – 7,00% - en bijdrage Fonds Sluiting Ondernemingen – 0,10%).

Voor ambtenaren zijn er slechts beperkte sociale zekerheidsbijdragen verschuldigd. De werkgeversbijdrage voor ambtenaren bedraagt 11,14% (inclusief loonmatigingsbijdrage van 5,89%). De basis voor de berekening van de sociale zekerheidsbijdragen is voor ambtenaren beperkt tot

-
- bij omruiling van vakantiedagen: per omgeruilde vakantiedag in de regel de jaarbasis à 100% (in de maand november van het jaar voorafgaand aan het vakantiejaar) + gebeurlijke haard- of standplaatstoelage (geïndexeerd en op basis van een voltijdse tewerkstelling), gedeeld door 260 (=13 weken per kwartaal * 5 werkdagen * 4 kwartalen)

een bepaald percentage van het bruto maandsalaris. Dit percentage verschilt per niveau/rang. Deze percentages zijn opgenomen in de toelichting bij artikel VII 20 van het Vlaams personeelsstatuut.

Aangezien zowel de FOD Financiën als de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid aanvaarden dat op deze loonruil geen belastingen en sociale zekerheidsbijdragen moeten betaald worden, zal er een besparing zijn voor de entiteiten die onder het toepassingsgebied van het Vlaams personeelsstatuut vallen. De hoegrootheid van deze besparing zal afhankelijk zijn van twee aspecten:

- het aantal personeelsleden dat voor deze loonruil zal kiezen;
- of de keuze gemaakt wordt door meer contractuelen of meer statutairen.

Bij contractuelen is de besparing groter omdat op het volledige bedrag van de eindejaarstoelage sociale zekerheidsbijdragen zijn verschuldigd.

A.2. Het omruilen van vakantiedagen voor voordelen in het kader van fietsleasing genereert een 'financiële' kost voor de entiteiten die onder het toepassingsgebied van het Vlaams personeelsstatuut vallen, omdat zij de aldus gekozen voordelen moeten financieren. De personeelsleden ontvangen immers een vast jaarloon ongeacht of men in dat jaar veel of weinig vakantiedagen heeft opgenomen.

Daartegenover staat een 'economische' winst voor de entiteiten doordat voor elke omgeruilde vakantiedag een dag extra prestaties wordt geleverd.

A.3. Voor de administratieve opvolging wordt gerekend op een jaarlijkse kost van 50.000 euro op de loonkredieten van AgO (loonkost 1 contractueel VTE rang B1). Die kost wordt gedragen binnen de bestaande kredieten.

A.4. De Inspectie van Financiën verleende op 28 november 2020 een gunstig advies.

A.4.1. Voor de financiering van het leasingcontract kunnen slechts in uiterst ondergeschikte orde, wanneer het budget gecreëerd door omzetting van de eindejaarstoelage en/of vakantiedagen niet volstaat of niet meer kan aangewend worden (bv. bij een uitdiensttreding), de eigen middelen van het personeelslid aangesproken worden.

A.4.2. In navolging van de suggestie van de inspecteur van Financiën en om de administratieve last tot een minimum te beperken, moet het personeelslid zijn keuze omtrent de inzet van eindejaarstoelage en/of vakantiedagen niet voor aanvang van elk jaar, maar wel voor de duurtijd van het aan te gaan leasingcontract (36 maanden) te kennen geven. Eventuele latere gebeurtenissen met impact op het lopend leasingcontract worden geregeld door het fietsbeleid dat het personeelslid heeft onderschreven.

A.5. De minister van begroting verleende zijn akkoord op

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerpbesluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerpbesluit heeft geen impact op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit starten de onderhandelingen met de vakorganisaties in het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest. Na deze onderhandelingen win ik het advies van de Raad van State over het voorontwerp van besluit in.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut, wat betreft voordelen in het kader van fietsleasing;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen:
 - te gelasten de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering op de agenda te plaatsen van een vergadering van het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap - Vlaams Gewest;
 - te machtigen om te beoordelen of voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst;
 - te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen over het onder punt 1° vermelde ontwerpbesluit, binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat de in punt 2° bedoelde onderhandelingen geen aanleiding geven tot wijziging van de heden door de Vlaamse Regering principiële goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS

Bijlage:

- voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut wat betreft voordelen in het kader van fietsleasing